

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ ТА БЮДЖЕТУВАННЯ

Освітня програма Публічне управління та адміністрування

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Івано-Франківськ, 2022-2023 н.р.

Робоча програма «Публічні фінанси та бюджетування» для студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування (освітня програма «Публічне управління та адміністрування»). 19 с.

Розробник:

Цюпа О.П.. – к.е.н., доцент кафедри

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри управління та бізнес-адміністрування

Протокол від 30 серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри управління
та бізнес-адміністрування

(підпис)

І.Д.П'ятничук

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Нормативна	
	Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»		
Змістових модулів – 2	Освітня програма Публічне управління та адміністрування	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: виконується в межах самостійної роботи		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		16 год.	6 год.
		Практичні заняття	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні заняття	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
Індивідуальні завдання			
-	-		
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50 %

для заочної форми навчання – 11,11 %.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Публічні фінанси та бюджетування» є: формування у здобувачів вищої освіти фундаментальних знань та професійних компетентностей з управління публічними фінансами, їх сутності та ролі в економічному і соціальному розвитку країни та адміністративно-територіальних утворень.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Публічні фінанси та бюджетування» є:

- набуття теоретичних знань у сфері формування і використання фінансових ресурсів держави та органів місцевого самоврядування з метою реалізації покладених на них функцій;
- вивчення структури державних фінансів та особливостей функціонування кожної ланки системи державних фінансів;
- визначення проблеми формування і розподілу державного та місцевих бюджетів, державних цільових фондів і фінансів державних підприємств та установ і окреслити шляхи їх вирішення в умовах децентралізації;
- оволодіння навиками роботи із законодавчими й інструктивними матеріалами.

Компетентності навчання:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

ЗК 14. Здатність аналізувати інформацію у процесі прийняття управлінських рішень.

ФК.1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

ФК.2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

ФК.3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

ФК.7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

ФК.9. Здатність впроваджувати інноваційні технології в публічному управлінні та адмініструванні.

ФК.11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

ФК.12. Здатність ефективно приймати управлінські рішення у різних сферах публічного та місцевого управління

ФК.13. Здатність управляти проектами та людськими ресурсами у процесі їх реалізації

Програмні результати навчання:

ПР4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПР5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

ПР14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов та ефективно приймати рішення у процесі управлінської діяльності

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти публічних фінансів.

Бюджетна та податкова системи

Тема 1. Система державних фінансів

Економічна сутність державних фінансів. Етапи становлення та розвитку фінансової науки. Сучасні теорії державних фінансів. Призначення і роль фінансів держави в економічному та соціальному розвитку суспільства. Сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави. Економічна сутність, ознаки державних фінансів. Функції фінансів. Фінанси та інші економічні категорії. Правові основи фінансів держави в Україні.

Тема 2. Місцеві фінанси

Місцеві фінанси, їх роль і значення для розвитку територій. Система місцевих фінансів України. Доходи місцевих бюджетів, їх структура. Видатки місцевих бюджетів, їх характеристика. Бюджетне регулювання. Фінанси підприємств комунальної власності. Управління місцевим боргом.

Тема 3. Бюджетна система та бюджетний устрій України

Призначення та економічна суть бюджету. Ознаки бюджету. Роль бюджету у перерозподілі валового внутрішнього продукту між галузями економіки, верствами населення та територіями. Бюджет як основний фінансовий план держави. Бюджет у системі загальнодержавних фінансових планів держави. Суть та структура бюджетної системи. Типи бюджетних систем. Принципи побудови бюджетної системи України. Функції органів законодавчої та виконавчої влади у бюджетному процесі. Бюджетна система України та зарубіжних країн. Етапи

бюджетного процесу. Сутність бюджетної класифікації. Становлення та розвиток державного казначейства України.

Тема 4. Державний бюджет України

Сутність, призначення та склад державного бюджету. Загальний і спеціальний фонди державного бюджету. Доходи державного бюджету. Податкові надходження до бюджету. Неподаткові надходження до бюджету. Доходи від операцій з капіталом. Доходи у вигляді трансфертів. Система видатків бюджету: сутність і призначення. Економічна класифікація видатків бюджету. Функціональна класифікація видатків бюджету. Класифікація витрат за відомчою ознакою. Програмна класифікація видатків. Видатки бюджету на економічну діяльність держави. Видатки бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення населення. Видатки бюджету на оборону та управління. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу. Причини виникнення та сутність дефіциту бюджету. Види дефіциту бюджету. Джерела фінансування дефіциту бюджету, їх переваги та недоліки. Зміст та завдання програмно-цільового методу планування видатків бюджету.

Тема 5. Бюджетний процес

Стадії бюджетного процесу. Учасники бюджетного процесу та їх повноваження. Головні розпорядники та розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня та їх основні функції. Основні напрямки бюджетної політики на наступний бюджетний період. Розгляд та прийняття Державного бюджету України. Складання, розгляд та затвердження місцевих бюджетів. Особливості затвердження та виконання бюджетів у разі несвоєчасного їх прийняття. Організація виконання державного та місцевих бюджетів за доходами та видатками. Порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України та рішень про місцеві бюджети.

Тема 6. Податки в системі публічних фінансів

Передумови розвитку і виникнення податків. Економічна суть податків і їх призначення, ознаки, функції, класифікація. Елементи оподаткування. Податкова система та податкова політика. Система органів державної податкової служби. Економічна природа оподаткування підприємств. Податок на прибуток підприємств, податок на землю; ПДВ та проблеми його бюджетного відшкодування. Порядок нарахування та сплати мита й акцизного податку. Спрощена система оподаткування. Вплив податків на фінансово-господарську діяльність підприємств. Теоретичні основи оподаткування доходів фізичних осіб. Порядок визначення та сплати податку на доходи фізичних осіб.

Змістовий модуль 2. Фінанси державних підприємств, цільових фондів. Управління публічними фінансами

Тема 7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Призначення, сутність та класифікація соціального страхування. Роль фондів соціального страхування у забезпеченні соціального захисту населення. Джерела формування та напрямки використання коштів фондів загальнообов'язкового державного страхування. Фактори, що впливають на рівень соціального захисту громадян за рахунок коштів позабюджетних фондів соціального страхування. Недержавне соціальне страхування. Зміст та структура

пенсійної системи. Характеристика рівнів пенсійної системи. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням. Порядок формування та напрями використання коштів Фонду соціального страхування на випадок безробіття. Доходи та витрати Фонду соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Перспективи розвитку страхової медицини в Україні.

Тема 8. Фінанси державних підприємств

Зміст і основні принципи організації фінансів державних підприємств. Особливості організації і функціонування фінансів державної форми. Завдання та функції фінансів державних підприємств. Зміст та основні принципи організації фінансів державних підприємств. Фінансові ресурси державних підприємств. Джерела формування фінансових ресурсів господарських суб'єктів державної форми власності. Доходи та видатки господарських суб'єктів від звичайної та надзвичайної діяльності. Фінансові результати діяльності державних підприємств.

Тема 9. Державний кредит і управління державним боргом.

Сутність та особливість державного кредиту, необхідність його у фінансовій системі. Форми державного кредиту та державний борг. Класифікація державної позики. Державний кредит та інвестиційна складова перебудови та оздоровлення фінансової системи України. Економічна природа державного боргу, причини його збільшення. Державний борг: його класифікація за типом кредитора. Оцінка кредитних угод України з міжнародними фінансовими організаціями, урядами інших країн. Структура та динаміка державного боргу. Державний внутрішній борг. Зовнішній борг України. Прямий і гарантований борг країни. Обслуговування державного боргу та сучасні методи його реструктуризації.

Тема 10. Управління публічними фінансами

Взаємозв'язок фінансів і фінансової політики, її завдання. Фінансова політика України. Складові елементи фінансового механізму. Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання. Система управління публічними фінансами. Об'єкт і суб'єкт управління. Основні форми, методи та інструменти фінансового впливу. Принципи, на яких базується управління державними фінансами. Фінансовий апарат та його функції. Організаційний склад фінансової системи України. Фінансові органи та інститути. Особливості управління публічними фінансами у зарубіжних країнах.

Тема 11. Державний фінансовий контроль

Сутність фінансового контролю. Об'єкт, предмет та завдання фінансового контролю. Характеристика видів фінансового контролю. Суб'єкти фінансового контролю та їх функції. Форми і методи фінансового контролю. Аудит.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	П	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти публічних фінансів. Бюджетна та податкова системи												
Тема 1. Система державних фінансів	9	2	2			5	9					9
Тема 2. Місцеві фінанси	9	2	2			5	9	1				8
Тема 3. Бюджетна система та бюджетний устрій України	7	1	1			5	7	1	1			5
Тема 4. Державний бюджет	7	1	1			5	7	1	1			5
Тема 5. Бюджетний процес	9	2	2			5	9	1				8
Тема 6. Податки в системі публічних фінансів	9	2	2			5	9					9
Разом за змістовим модулем 1	50	10	10			30	50	4	2			44
Змістовий модуль 2. Фінанси державних підприємств, цільових фондів. Управління публічними фінансами												
Тема 7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	8	2	1			5	8					8
Тема 8. Фінанси державних підприємств	7	1	1			5	7	1	1			5
Тема 9. Державний кредит і управління державним боргом.	7	1	1			5	7					7
Тема 10. Управління публічними фінансами	7	1	1			5	7	1	1			5
Тема 11. Державний фінансовий контроль	11	1				10	11					11
Разом за змістовим модулем 2	40	6	4			30	40	2	2			36
Усього годин	90	16	14			60	90	6	4			

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Система державних фінансів	2
2.	Тема 2. Місцеві фінанси	2
3.	Тема 3. Бюджетна система та бюджетний устрій України	1
4.	Тема 4. Державний бюджет	1
5.	Тема 5. Бюджетний процес	2
6.	Тема 6. Податки в системі публічних фінансів	2
7.	Тема 7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	1
8.	Тема 8. Фінанси державних підприємств	1
9.	Тема 9. Державний кредит і управління державним боргом.	1
10.	Тема 10. Управління публічними фінансами	1

	Разом	14
--	--------------	-----------

6. Теми лабораторних занять

Відповідно до робочої програми з дисципліни «Публічні фінанси та бюджетування» лабораторні заняття не заплановані.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «Публічні фінанси та бюджетування» складається з різних її видів:

- 1) підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних занять);
- 2) самостійне поглиблене опрацювання тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом та проходження тестування за результатами опрацювання;
- 3) підготовка індивідуального проєкту/відповіді на індивідуальні завдання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Система державних фінансів	5
2.	Тема 2. Місцеві фінанси	5
3.	Тема 3. Бюджетна система та бюджетний устрій України	5
4.	Тема 4. Державний бюджет	5
5.	Тема 5. Бюджетний процес	5
6.	Тема 6. Податки в системі публічних фінансів	5
7.	Тема 7. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	5
8.	Тема 8. Фінанси державних підприємств	5
9.	Тема 9. Державний кредит і управління державним боргом.	5
10.	Тема 10. Управління публічними фінансами	5
11.	Тема 11. Державний фінансовий контроль	10
	Разом	60

8. Індивідуальне завдання

(виконується в межах самостійної роботи)

Вивчення дисципліни «Публічні фінанси та бюджетування» передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Зміст індивідуального завдання: наведено на сайті дистанційного навчання.

9. Методи навчання

За характером пізнавальної діяльності, при вивченні дисципліни «Публічні фінанси та бюджетування» використовуються наступні методи навчання.

Методи навчання	Характеристика
Наочні методи навчання	Ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації (читання лекцій та підготовка практичних завдань із використанням

	мультимедійних презентацій, демонстрація тематичних відеороликів).
Інтерактивні методи навчання	Ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм. Серед інтерактивних методів навчання використовуються: відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод.
Практичні методи навчання	Передбачають виконання практичних завдань. Серед практичних методів навчання використовуються практичні роботи, вправи, написання есе.
Інноваційні методи навчання	Поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентнісний метод (спрямований на розвиток професійних навичок, вмінь та якостей здобувачів освіти), проєктно-дослідницький метод (спрямований на вирішення проблемного питання через розвиток пошукових та аналітичних якостей здобувачів освіти, а також навичок командної роботи), використання інформаційно-комунікаційних технологій та диджитал-інструментів. Програми і сервіси, які використовуються: сервіси та програмні продукти від Microsoft, інструменти Google, графічні редактори Crello та Canva, хмарне презентаційне програмне забезпечення Prezi, конструктор лендінгових сторінок of.ua, Diagrams.net, Kahoot, Mentimeter, QR Генератор, Cutt.ly.
Методи дистанційного навчання	Ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання, платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet, Cisco Webex.

10. Методи контролю та критерії оцінювання

Накопичування балів під час вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється у такому співвідношенні (підсумковий контроль у формі екзамену):

- 1) обсяг балів за практичні заняття – 25 %
- 2) обсяг балів за самостійну роботу:
 - тестування – 15 %
 - індивідуальний проєкт – 10 %
- 3) обсяг балів за екзамен – 50 %.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.

Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях

відбувається згідно з навчальним розкладом за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 25 бал.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

№ теми Вид навчальної роботи	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Разом
Практичне заняття (опрацювання завдання)	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5		25
Самостійна робота (тестування з теми)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	15
Самостійна робота (індивідуальний проєкт)												10
Екзамен												50
Максимальна к-ть балів												100

Критерії поточного оцінювання:

«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням

сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.

1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.

Також за рішенням кафедри управління та бізнес-адміністрування здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4).

Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Контроль за самостійну роботу.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:

1. Тестування.
2. Підготовка індивідуального проєкту.

Тестовий контроль. Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) (дві спроби – кращий результат).

Оцінювання за кожен тестовий контроль здійснюється за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за відповідну тему відображена у таблиці вище. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за тестовий контроль складає 15 балів.

Підготовка індивідуального проєкту. Вивчення дисципліни передбачає підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за індивідуальний проєкт складає 10 балів. Сума балів за індивідуальний проєкт розраховується за наступною формулою:

$$y = \frac{x \times 10}{100},$$

де x – кількість балів, яку отримав здобувач вищої освіти (за 100-бальною шкалою).

Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних

знань і практичних навичок з дисципліни.

Критерії оцінювання індивідуального проєкту:

«90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності.

Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі екзамену. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 100 балів і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Оцінювання за екзамен відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5. Оцінка за екзамен формується із суми відповідей здобувачів освіти (максимум 50 балів):

- 1) 2 теоретичних запитання (30 балів);
- 2) знання дефініції (5 балів);
- 3) вирішення практичного завдання (15 балів).

В умовах дистанційного навчання ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Google Meet і екзамен складається через виконання тільки письмової компоненти (25 тестових питань у системі дистанційного навчання університету (d-learn.pnu.edu.ua) (максимум 50 балів).

Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.

Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).

Шкала оцінювання для екзамену

університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
80-89	B	добре

70-79	C	
60-69	D	задовільно
50-59	E	
25-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-24	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Перелік питань, які виносяться на екзамен

1. Економічна сутність державних фінансів.
2. Сучасні теорії державних фінансів.
3. Призначення і роль фінансів держави в економічному та соціальному розвитку суспільства.
4. Сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави.
5. Економічна сутність, ознаки державних фінансів.
6. Функції фінансів. Фінанси та інші економічні категорії.
7. Правові основи фінансів держави в Україні.
8. Місцеві фінанси, їх роль і значення для розвитку територій.
9. Система місцевих фінансів України.
10. Доходи місцевих бюджетів, їх структура.
11. Видатки місцевих бюджетів, їх характеристика. Бюджетне регулювання.
12. Фінанси підприємств комунальної власності.
13. Управління місцевим боргом.
14. Призначення та економічна суть бюджету.
15. Роль бюджету у перерозподілі валового внутрішнього продукту між галузями економіки, верствами населення та територіями.
16. Бюджет як основний фінансовий план держави.
17. Бюджет у системі загальнодержавних фінансових планів держави.
18. Суть та структура бюджетної системи.
19. Типи бюджетних систем. Принципи побудови бюджетної системи України.
20. Функції органів законодавчої та виконавчої влади у бюджетному процесі.
21. Бюджетна система України та зарубіжних країн.
22. Етапи бюджетного процесу.
23. Сутність бюджетної класифікації.
24. Становлення та розвиток державного казначейства України.
25. Сутність, призначення та склад державного бюджету.
26. Загальний і спеціальний фонди державного бюджету.
27. Доходи державного бюджету.
28. Податкові надходження до бюджету.
29. Неподаткові надходження до бюджету.
30. Доходи від операцій з капіталом. Доходи у вигляді трансфертів.

31. Система видатків бюджету: сутність і призначення.
32. Економічна класифікація видатків бюджету.
33. Функціональна класифікація видатків бюджету.
34. Класифікація витрат за відомчою ознакою.
35. Програмна класифікація видатків.
36. Видатки бюджету на економічну діяльність держави.
37. Видатки бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення населення.
38. Видатки бюджету на оборону та управління.
39. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.
40. Причини виникнення та сутність дефіциту бюджету.
41. Види дефіциту бюджету.
42. Джерела фінансування дефіциту бюджету, їх переваги та недоліки.
43. Зміст та завдання програмно-цільового методу планування видатків бюджету.
44. Стадії бюджетного процесу.
45. Учасники бюджетного процесу та їх повноваження.
46. Головні розпорядники та розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня та їх основні функції.
47. Основні напрямки бюджетної політики на наступний бюджетний період. Розгляд та прийняття Державного бюджету України.
48. Складання, розгляд та затвердження місцевих бюджетів.
49. Особливості затвердження та виконання бюджетів у разі несвоєчасного їх прийняття.
50. Організація виконання державного та місцевих бюджетів за доходами та видатками.
51. Передумови розвитку і виникнення податків.
52. Економічна суть податків і їх призначення, ознаки, функції, класифікація.
53. Податкова система та податкова політика.
54. Система органів державної податкової служби.
55. Економічна природа оподаткування підприємств.
56. Призначення, сутність та класифікація соціального страхування.
57. Роль фондів соціального страхування у забезпеченні соціального захисту населення.
58. Джерела формування та напрямки використання коштів фондів загальнообов'язкового державного страхування.
59. Фактори, що впливають на рівень соціального захисту громадян за рахунок коштів позабюджетних фондів соціального страхування.
60. Недержавне соціальне страхування.
61. Характеристика рівнів пенсійної системи.
62. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням.
63. Доходи та витрати Фонду соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

64. Перспективи розвитку страхової медицини в Україні.
65. Зміст і основні принципи організації фінансів державних підприємств. Особливості організації і функціонування фінансів державної форми.
66. Завдання та функції фінансів державних підприємств.
67. Зміст та основні принципи організації фінансів державних підприємств. Фінансові ресурси державних підприємств.
68. Сутність та особливість державного кредиту, необхідність його у фінансовій системі.
69. Форми державного кредиту та державний борг.
70. Класифікація державної позики.
71. Державний кредит та інвестиційна складова перебудови та оздоровлення фінансової системи України.
72. Економічна природа державного боргу, причини його збільшення. Державний борг: його класифікація за типом кредитора.
73. Оцінка кредитних угод України з міжнародними фінансовими організаціями, урядами інших країн.
74. Структура та динаміка державного боргу.
75. Державний внутрішній борг.
76. Зовнішній борг України. Прямий і гарантований борг країни.
77. Обслуговування державного боргу та сучасні методи його реструктуризації.
78. Фінансова політика України.
79. Складові елементи фінансового механізму.
80. Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання.
81. Система управління публічними фінансами.
82. Основні форми, методи та інструменти фінансового впливу.
83. Організаційний склад фінансової системи України.
84. Фінансові органи та інститути.
85. Особливості управління публічними фінансами у зарубіжних країнах.
86. Сутність фінансового контролю.
87. Об'єкт, предмет та завдання фінансового контролю.
88. Характеристика видів фінансового контролю.
89. Суб'єкти фінансового контролю та їх функції.
90. Форми і методи фінансового контролю.

10. Рекомендована література

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>.
2. Бюджетна система: тенденції розвитку / [В.М. Мазярчук та ін.]; під ред. В.М. Мазярчука. Київ: «ФОП Лопатіна О.О.», 2019. 384 с.
3. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навч. посіб. / Миськів Г. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
4. Говорушко Т. А. Бюджетна система. Навч. посіб. / Т. А. Говорушко. Львів : Магнолія-2006, 2018. 296 с.

5. Качула С.В. Фактори модернізації державної фінансової політики у системі соціального розвитку суспільства. Фінансовий простір. 2019. № 1 (33). С. 41- 54.
6. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
7. Муніципальні фінанси : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Марія Сидорович. Київ : НаУКМА, 2021. 68 с. (Серія «Могилянський підручник»).
8. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ. ДТЕУ, 2022. 324 с.
9. Фінансові інструменти: емісія муніципальних облігацій : наук.-практ. посіб. / В. І. Козак С. О. Москвін В. В. Посполітак. К. : DESPRO, 2019. 142 с.
10. Фінансові інструменти: операції з облігаціями : науково-практичний посібник / В.І. Козак С. О. Москвін В. В. Посполітак. К. : DESPRO, 2019. 132 с.
11. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.
12. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.
13. Фінанси України: навч. посіб. / Карлін М. І. та ін.; за ред. Карліна М. І., Івашко О. А. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 332 с.
14. Бюджетний кодекс України : Закон України № 2456-VI від 08.07 2010 р. : веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
15. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV : веб-сайт. URL:<https://zakon.rada.gov.ua>.
16. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. : веб-сайт. URL:<http://zakon.rada.gov.ua>
17. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.97 р. №280/97- ВР. Відомості Верховної ради України. 1997. № 24.
18. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26 січня 1993 року № 2939-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
19. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
20. Закон України «Про Рахункову палату» від 2 липня 2015 року № 576-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>
21. Закон України «Про Національний банк України» 20 травня 1999 року № 679-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>

22. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 8 липня 2010 року № 2464-VI
23. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України» від 15 квітня 2015 р. № 215 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text>
24. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України» від 3 лютого 2016 р. № 43 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text>
25. Постанова Кабінету Міністрів України «Положення про Пенсійний фонд України» від 23 липня 2014 р. № 280. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/kp140280>
26. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>.
27. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>.
28. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.
29. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. URL: <http://www.budget.rada.gov.ua/>.
30. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку . URL: <http://www.ssmc.gov.ua>.
31. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
32. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
33. Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
34. Офіційний портал Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
35. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
36. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
37. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. URL: <http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx>.
38. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. URL: <http://ndfi.minfin.gov.ua/>.
39. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.
40. Офіційний сайт Державної фіскальної служби. URL: <http://minrd.gov.ua/>.

41. Офіційний сайт Світового банку. URL:
<http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>.

42. Офіційний сайт Статистики Євростату. URL:
<http://ec.europa.eu/eurostat/u/eurostat/>.